

Pojistná smlouva

Za situace, kdy pojištěný, jako oprávněná osoba ze sjednaného pojištění, zodpoví při sjednávání pojistné smlouvy nepravdivě nebo neúplně písemné dotazy pojistitele týkající se výše kupní ceny pojišťovaného vozidla a skutečnosti, zda vozidlo bylo havarované, nemůže v případě pojistné události - odcizení vozidla - pojistitel odmítnout plnění z pojistné smlouvy podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. [37/2004](#) Sb. Přichází v úvahu pouze aplikace § 23 odst. 1 zákona č. [37/2004](#) Sb., upravující právo pojistitele odstoupit od pojistné smlouvy, zodpoví-li pojištník nebo pojištěný při sjednávání pojistné smlouvy úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně písemné dotazy pojistitele týkající se sjednáváného soukromého pojištění a jestliže při pravdivém a úplném zodpovězení dotazů by pojistnou smlouvu pojištník neuzavřel.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 1735/2014, ze dne 9.9.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. F. K., zastoupeného JUDr. V.M., advokátem se sídlem v B., proti žalované Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, se sídlem P., o zaplacení 390 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 22 C 250/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. října 2013, č. j. 29 Co 239/2013-138, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. října 2013, č. j. 29 Co 239/2013-138, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. ledna 2013, č. j. 22 C 250/2007-122, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 1 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. října 2013, č. j. 29 Co 239/2013-138, potvrdil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. ledna 2013, č. j. 22 C 250/2007-122, kterým byla zamítnuta žaloba o zaplacení 390 000 Kč s příslušenstvím a rozhodnuto o náhradě nákladů řízení; zároveň rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

Odvolací soud, stejně jako soud prvního stupně, vyšel ze zjištění, že žalobce uzavřel dne 25. 4. 2006 kupní smlouvu s P. B., podle níž žalobce koupil havarovaný automobil Škoda Octavia za cenu 120 000 Kč. Dne 19. 6. 2006 žalobce, jako pojištník a zároveň pojištěný, uzavřel s žalovanou pojistnou smlouvu o havarijním pojištění předmětného automobilu. Pokud žalobce tvrdil, že uvedený automobil zakoupil na základě ústní kupní smlouvy od O. S. jako zánovní a nepoškozený za 450 000 Kč, soud toto tvrzení s ohledem na další provedené důkazy nechal za prokázané. Soudy přihledly zejména k důkazu provedeného listinným důkazem - plnou mocí ze dne 9. 6. 2006, podle níž žalobce zmocnil T. F., podnikajícího v oblasti zprostředkování služeb ve veřejné správě, aby zprostředkoval registrování předmětného vozidla na žalobce, jako provozovatele, který vozidlo zakoupil. Dále vyšly ze zjištění z důkazu provedeného prohlášením prodávajícího P. B., z něhož vyplynulo, že P. B., jako vlastník vozidla uvedený v technickém průkazu, dal souhlas k registraci předmětného vozidla ve prospěch žalobce, jako provozovatele, který vozidlo zakoupil. Soudy dále vyšly ze zjištění, že při uzavírání pojistné smlouvy žalobce nevedl, že vozidlo bylo havarované a zakoupil jej za částku 120 000 Kč, což zamlčel i při oznámení pojistné události - odcizení vozidla (nahlášené na Policii ČR dne 12. 12. 2006), kdy uvedl, že vozidlo zakoupil za částku 450 000 Kč.

Oba soudy dospěly závěru, že žalobce nemá právo na vyplacení požadované částky a že žalovaná v souladu s § 24 zákona č. [37/2004](#) Sb., zákona o pojistné smlouvě, ve znění ke dni uzavření pojistné

smlouvy (dále jen z. č. [37/2004](#) Sb.) odmítla zaplatit žalobci pojistné plnění, jestliže žalobce uvedl při sjednávání pojistné smlouvy, tak při uplatňování práva na plnění z pojištění, nepravdivé údaje týkající se rozsahu pojistné události, tvrdil-li, že vozidlo nebylo havarováno a bylo zakoupeno za částku 450 000 Kč.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Má za to, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadeným rozhodnutím odvolacího soudu se řízení končí a napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva – otázky důkazního břemene na straně žalované, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, a to například od rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) ze dne 17. 4. 1996, sp. zn. 3 Cdo 1031/96, dále ze dne 9. 10. 2000, sp. zn. 22 Cdo 617/99, ze dne 29. 1. 2008, sp. zn. 26 Odo 841/2006, ze dne 30. 5. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2727/99, ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 29 Od 564/005 a ze dne 10. 10. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2670/98. S odkazem na tato rozhodnutí poukazuje na to, že žalovaná nesla - s ohledem na popření pravosti svého podpisu žalobcem na předmětné kupní smlouvě ze dne 25. 4. 2006 - důkazní břemeno o tom, že taková kupní smlouva s P. B. byla žalobcem podepsána. Oba soudy však důkazní břemeno žalované nehodnotily a neprovedly žalobcem navržený důkaz provedení znaleckého posudku ohledně pravosti jeho podpisu na předmětné smlouvě.

Přípustnost dovolání vymezil žalobce dále námitkou, že v napadeném rozhodnutí řešil odvolací soud právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to výklad § 24 odst. 1 písm. b) z. č. [37/2004](#) Sb., s ohledem na vyřešení otázky, zda předmětné ustanovení stanoví předpoklad vědomosti oprávněné osoby o tom, že uváděné údaje jsou nepravdivé či hrubě zkreslené, nebo že je vědomost oprávněné osoby podstatná toliko při uvedení nepravdivých údajů, kdežto při uvedení údajů hrubě zkreslených není subjektivní, byť objektivizované, hledisko na straně oprávněné osoby rozhodné. Má za to, že odvolací soud nesprávně tuto otázku vyřešil tak, že není potřebné zkoumat vědomost oprávněné osoby v případě uvedení údajů hrubě zkreslených.

Dovolatel dále poukazuje na to, že údaje uváděné oprávněnou osobou se musí týkat rozsahu pojistné události, kdy údajem o rozsahu pojistné události není, od koho bylo vozidlo oprávněnou osobou zakoupeno a za jakou kupní cenu. Má za to, že došlo k nesprávné aplikaci § 24 odst. 1 zákona č. [37/2004](#) Sb. odvolacím soudem, neboť nesrovnalosti uvedené žalobcem při sjednávání pojistné smlouvy a uplatňování pojistné události nejsou důvodem pro odmítnutí pojistného plnění. Zodpovězení písemných dotazů pojistitele při sjednávání pojistné smlouvy žalobcem není podle dovolatele pro uplatnění práva pojistitele odmítnout plnění z pojistné smlouvy relevantní, podstatné je pouze pro případné uplatnění práva pojistitele od pojistné smlouvy odstoupit podle § 23 odst. 1 zákona č. [37/2004](#) Sb. Dovolatel poukazuje na to, že odvolací soud nerozlišil rozdíl mezi pojmem „hrubě zkreslené údaje týkající se rozsahu pojistné události“ a pojmem „hrubě zkreslené údaje mající vliv na rozsah pojistného plnění“, což vedlo k nesprávnému posouzení jeho nároku a je tak podle dovolatele naplněn dovolací důvod ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. Navrhl proto, aby rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně byl zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud, jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.), dospěl k závěru, že přípustnost dovolání nemůže založit námitka dovolatele, kterou zpochybňuje skutková zjištění obou soudů, tj. že žalobce věděl o skutečnosti, že vozidlo bylo havarované a že jej zakoupil za částku 120 000 Kč. Podle § 237 o. s. ř. může být dovolání přípustné (za splnění dalších podmínek) jen proti rozhodnutí, které závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, tedy otázky právní. Přípustnost dovolání proto nemůže založit zpochybnění skutkových závěrů soudu. Je-li pak položená otázka postavena na zpochybnění skutkových závěrů soudů o vědomosti žalobce o tom, že vozidlo bylo havarováno a koupeno za kupní cenu 120 000 Kč a namítá-li, že soudy nepřihledly k tomu, že žalobce popíral pravost podpisu na písemné kupní smlouvě, kde byly uvedené údaje zaznamenány, nelze učinit

závěr, že dovolání je v tomto směru přípustné podle § 237 o. s. ř., je-li dovolatelem položená otázka založena na zpochybnění skutkových závěrů soudu, resp. na vlastních skutkových závěrech vedoucích k tomu, že žalobce kupní smlouvu ze dne 25. 4. 2006 neuzavřel.

Namítá-li dovolatel, že odvolací soud se při řešení otázky procesního práva - důkazního břemene žalované - odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, je třeba konstatovat, že rozhodnutí odvolacího soudu nestojí na posouzení otázky důkazního břemene. Přípustnost dovolání přitom může založit jen taková otázka, na niž výrok odvolacího soudu byl z hlediska právního posouzení založen (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2014, sp. zn. 23 Cdo 4184/2013 veřejnosti dostupné na www.nsoud.cz). Rozhodnutí odvolacího soudu je v dané věci založeno na skutkových zjištěních učiněných z provedených důkazů (jak výše uvedeno) a zhodnocení provedených důkazů se závěrem, že při uzavírání pojistné smlouvy žalobce neuvedl, že vozidlo bylo havarované a zakoupil jej za částku 120 000 Kč, což zamlčel i při oznámení pojistné události - odcizení vozidla (nahlášené na Policii ČR dne 12. 12. 2006), kdy uvedl, že vozidlo zakoupil za částku 450 000 Kč. Je zároveň na místě uvést, že hodnocení důkazů odvolacím soudem (opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř.) nelze (ani v režimu dovolacího řízení podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2013) úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod označením 4/2014 a též další rozhodnutí Nejvyššího soudu, jako např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2014, sp. zn. 23 Cdo 3206/2013, veřejnosti dostupné na www.nsoud.cz).

Pokud žalobce vymezil přípustnost dovolání námitkou, že v napadeném rozhodnutí řešil odvolací soud právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to výklad § 24 odst. 1 písm. b) z. č. [37/2004](http://www.zbcr.cz/aktuality/37/2004) Sb., za situace, že byly nepravdivě nebo neúplně zodpovězeny písemné dotazy pojistitele týkající se sjednáváného soukromého pojištění, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je pro tuto vymezenou otázku přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena a je i důvodné, jelikož výše citované rozhodnutí Městského soudu v Praze spočívá ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. na nesprávném právním posouzení věci.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Oba soudy na daný skutkový stav aplikovaly § 24 odst. 1 zákona č. [37/2004](http://www.zbcr.cz/aktuality/37/2004) Sb., podle něhož, nestanoví-li zákon jinak, může pojistitel plnění z pojistné smlouvy odmítnout, jestliže

- a) příčinou pojistné události byla skutečnost, o které se dozvěděl až po vzniku pojistné události a kterou nemohl zjistit při sjednávání pojištění nebo jeho změně v důsledku úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně zodpovězených písemných dotazů, a jestliže by při znalosti této skutečnosti v době uzavření pojistné smlouvy tuto smlouvu neuzavřel, nebo ji uzavřel za jiných podmínek, nebo
- b) oprávněná osoba uvede při uplatňování práva na plnění z pojištění vědomě nepravdivě nebo hrubě zkreslené údaje týkající se rozsahu pojistné události nebo podstatné údaje týkající se této události zamlčí.

Na zjištěný skutkový stav nelze aplikovat § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. [37/2004](http://www.zbcr.cz/aktuality/37/2004) Sb., neboť toto ustanovení řeší možnost odmítnout plnění z pojistné smlouvy za situace, kdy příčinou pojistné události byla skutečnost, o které se pojistitel dozvěděl až po vzniku pojistné události a kterou nemohl zjistit při sjednávání pojištění nebo jeho změně v důsledku úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně zodpovězených písemných dotazů, a jestliže by při znalosti této skutečnosti v době uzavření pojistné smlouvy tuto smlouvu neuzavřel, nebo ji uzavřel za jiných podmínek. Příčinou pojistné události - odcizení vozidla - nemohou být v tomto ustanovení uváděné skutečnosti, proto

aplikace tohoto ustanovení nepřipadá v úvahu.

Nelze aplikovat ani ustanovení § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. [37/2004](#) Sb., stanovící, že pojistitel může plnění z pojistné smlouvy odmítnout, jestliže oprávněná osoba uvede při uplatňování práva na plnění z pojištění vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje týkající se rozsahu pojistné události nebo podstatné údaje týkající se této události zamlčí, neboť toto ustanovení dopadá na situaci, kdy oprávněná osoba uvede vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje týkající se rozsahu pojistné události nebo podstatné údaje týkající se této události při uplatňování práva na plnění z pojištění zamlčí. V daném případě ale oprávněná osoba neuvedla nepravdivé údaje týkající se rozsahu pojistné události, ale uvedla nepravdivé údaje při sjednávání pojistné smlouvy, jestliže uvedla, že vozidlo nebylo havarované a že sjednaná kupní cena za toto vozidlo činila 450 000 Kč. Za situace, kdy pojištěný, jako oprávněná osoba ze sjednaného pojištění, zodpoví při sjednávání pojistné smlouvy nepravdivě nebo neúplně písemné dotazy pojistitele týkající se výše kupní ceny pojišťovaného vozidla a skutečnosti, zda vozidlo bylo havarované, nemůže v případě pojistné události - odcizení vozidla - pojistitel odmítnout plnění z pojistné smlouvy podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. [37/2004](#) Sb. Přichází v úvahu pouze aplikace § 23 odst. 1 zákona č. [37/2004](#) Sb., upravující právo pojistitele odstoupit od pojistné smlouvy, zodpoví-li pojistník nebo pojištěný při sjednávání pojistné smlouvy úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně písemné dotazy pojistitele týkající se sjednávajícího soukromého pojištění a jestliže při pravdivém a úplném zodpovězení dotazů by pojistnou smlouvu pojistník neuzavřel.

S ohledem na výše uvedené, kdy dovolací důvod nesprávného právního posouzení otázky odmítnutí plnění z pojistné smlouvy při odcizení vozidla byl uplatněn důvodně, Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zrušil; jelikož důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i rozsudek soudu prvního stupně, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.), v němž bude soud vázán právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta za středníkem o. s. ř.); odvolací soud rozhodne také o dosavadních nákladech řízení včetně řízení dovolacího (§ 243g odst. 1, věta druhá o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)